Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
ĆAPETA
19 päivänä syyskuuta 2024[1]

**Asia C-607/21**

**XXX**
**vastaan**
**Belgian valtio**

(Ennakkoratkaisupyyntö – Conseil d'État (ylin hallintotuomioistuin, Belgia))

Ennakkoratkaisupyyntö – Henkilöiden vapaa liikkuvuus – Direktiivi 2004/38/EY – Edunsaajien piiri – 2 artiklan 2 kohdan d alakohta – Suoraan takenevassa polvessa oleva sukulainen – ”Riippuvuuden” käsite – Paikka, jossa riippuvuuden on oltava olemassa – Suoraan takenevassa polvessa olevan riippuvaisen sukulaisen oleskeluoikeus – Oleskelukortin hakeminen vastaanottavassa jäsenvaltiossa useita vuosia sen jälkeen, kun asianomainen on muuttanut kotimaastaan – Oleskelun laillisuus vastaanottavassa jäsenvaltiossa – Näyttö riippuvuudesta

## I Johdanto

1. Belgian viranomaiset kieltäytyivät myöntämästä oleskelukorttia XXX:lle, joka on kolmannen maan kansalainen, joka seurasi Belgiaan poikaansa ja tämän kumppania, joka on oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttänyt unionin kansalainen. Tämä kieltäytyminen on nyt käsiteltävän asian taustalla.

2. Jäsenvaltioiden on kansalaisuusdirektiivin[2] perusteella myönnettävä oleskelukortti kolmannen maan kansalaisen suoraan takenevassa polvessa olevalle *riippuvaiselle* sukulaiselle, joka on saanut johdetun oleskeluoikeuden tämän riippuvuuden seurauksena.

3. Unionin tuomioistuimen on nyt käsiteltävässä asiassa selitettävä kansalaisuusdirektiiviin sisältyvän riippuvuuden käsitteen maantieteellistä ulottuvuutta vastaamalla siihen, onko tämän käsitteen kannalta ratkaisevaa, että takenevassa polvessa oleva sukulainen tarvitsi hoitoa kotimaassaan.

[1] Alkuperäinen kieli: englanti.

[2] Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/38/EY (EUVL 2004 L 158, s. 77; jäljempänä kansalaisuusdirektiivi).

## II Pääasian oikeudenkäynti, ennakkoratkaisukysymykset ja asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa

4. XXX on Marokon kansalainen sekä Belgian kansalaisen ja Belgiassa asuvan AL:n äiti. AL:n kumppani N.E.K. on Alankomaiden kansalainen, joka muutti Belgiaan, jossa hän on asunut yhdessä AL:n kanssa vuodesta 2005. [3]

5. XXX saapui Belgian alueelle 25.7.2011 turistiviisumin perusteella.

6. Hän esitti 21.9.2011 oleskelukorttihakemuksen sillä perusteella, että hän on riippuvainen pojastaan. Kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, sovellettavaa Belgian lainsäädäntöä muutettiin kuitenkin vain vähän ennen XXX:n hakemusta, joten siinä ei enää myönnetty Belgian kansalaisille oikeutta perheenyhdistämiseen takenevassa polvessa olevien sukulaistensa kanssa. [4] Tämän seurauksena XXX:n ensimmäinen hakemus hylättiin 21.10.2011.

7. XXX, joka ilmeisesti asui edelleen poikansa ja tämän kumppanin kanssa Belgiassa, esitti toisen oleskelukorttihakemuksensa 26.6.2015. Tällä kertaa hän teki hakemuksen sillä perusteella, että hän on poikansa kumppanista N.E.K:sta, joka on kansalaisuusdirektiivin soveltamisalaan kuuluva oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttänyt unionin kansalainen, riippuvainen perheenjäsen.

8. Kansalliset viranomaiset hylkäsivät tämän hakemuksen 28.9.2015 kahdella perusteella: ensinnäkään hänen poikansa ja tämän kumppanin kotitalouden varoista ei ollut riittävää asiakirja-aineistoa ja toiseksi asiakirjat, jotka osoittivat XXX:n riippuvuuden, olivat liian vanhoja. Tämä päätös sisälsi myös määräyksen poistua Belgian alueelta.

9. XXX riitautti hylkäävän päätöksen, mutta Conseil du contentieux des étrangers (ulkomaalaisasioita käsittelevä hallintotuomioistuin, Belgia) hylkäsi hänen kanteensa 14.4.2016. Hylkäävässä tuomiossa käsiteltiin vain ensimmäistä perustetta – riittämätöntä asiakirjaselvitystä perheenkokoajana olevan kotitalouden varoista – eikä siinä tutkittu perustelua, jonka mukaan XXX:n riippuvuuden osoittavat asiakirjat olivat liian vanhoja.

10. XXX esitti kolmannen oleskelukorttihakemuksensa 9.11.2017, jälleen poikansa kumppanin, oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneen unionin kansalaisen N.E.K:n perheenjäsenenä.

11. Myös tämä hakemus hylättiin 2.5.2018. Yksi syistä oli se, että asiakirjat, jotka oli esitetty osoituksena hänen vähävaraisuudestaan (erityisesti marokkolaisen verotarkastajan antama asiakirja ja marokkolainen todistus vähävaraisuudesta, molemmat päivätty vuonna 2011), ja todiste taloudellisesta tuesta kotitaloudelta, jota hän ilmoittaa haluavansa seurata (tositteet vuosina 2010 ja 2011 suoritetuista rahalähetyksistä), olivat vanhentuneita.

12. XXX riitautti tämän viimeksi mainitun hylkäyksen pätevyyden. Conseil du contentieux des étrangers hylkäsi hänen kanteensa 30.8.2019 antamallaan tuomiolla. Kyseinen hallintotuomioistuin katsoi, että riippuvuus edellyttää kahden päällekkäisen edellytyksen

[3] On kiistatonta, että AL ja N.E.K. asuvat kotitaloudessa, joka tunnustetaan kansallisessa lainsäädännössä perheeksi. N.E.K. teki ilmoituksen yhteisasumisesta AL:n kanssa Anderlechtin (Belgia) henkikirjoittajalle 11.2.2005 eli kauan ennen kuin XXX muutti asumaan heidän kanssaan.

[4] Kansalaisuusdirektiivissä annetaan oikeuksia vain sellaisten unionin kansalaisten sukulaisille, jotka ovat muuttaneet kotivaltiostaan toiseen jäsenvaltioon (jäljempänä oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttänyt unionin kansalainen). Siten kysymys, joka koskee sitä, voiko Belgian kansalaisen AL:n äiti seurata tätä Belgiaan, on ratkaistava Belgian oikeuden perusteella. Ks. tässä yhteydessä kansalaisuusdirektiivin 3 artiklan 1 kohta. Ks. myös esim. tuomio 12.3.2014, O ja B (C-456/12, EU:C:2014:135, 42 ja 43 kohta) ja tuomio 14.11.2017, Lounes (C-165/16, EU:C:2017:862, 33 kohta).

täyttymistä. Ensinnäkin riippuvuusaseman on synnyttävä kotivaltiossa ennen kuin perheenjäsen saapuu Belgiaan. Hallintotuomioistuimen mielestä tämä seuraa tuomiosta Jia.[5] Toiseksi tämän riippuvuusaseman osoittamiseksi ei riitä, että perheenkokoajana toimivalla perheenjäsenellä on riittävät varat tai että hän asuu hakijan kanssa, vaan lisäksi edellytetään hakijan osoittavan, että kyseisen perheenkokoajana toimivan perheenjäsenen aineellinen tuki oli hakemuksen esittämishetkellä hänelle välttämätöntä.

13. XXX valitti 3.10.2019 kyseisestä tuomiosta Conseil d'État'han (ylin hallintotuomioistuin, Belgia). Tämä ennakkoratkaisupyyntö perustuu kyseiseen valitukseen.

14. Conseil d'État (ylin hallintotuomioistuin) selittää, että nyt käsiteltävän asian ja unionin tuomioistuimen aikaisemmin ratkaisemien tapausten välillä on se merkittävä ero, että perheenjäsen, joka haluaa hyödyntää perheenyhdistämistä, on ollut jo kuusi vuotta sen valtion alueella, johon hän haluaa seurata unionin kansalaista. Tästä syystä se katsoo, että se tarvitsee lisäselvennystä asiaa koskevasta unionin lainsäädännöstä.

15. Näissä olosuhteissa Conseil d'État on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1. Onko tutkittaessa [kansalaisuusdirektiivin] 2 artiklan 2 alakohdan d alakohdassa tarkoitettua riippuvaisen henkilön käsitettä otettava huomioon sellaisen hakijan tilanne, joka jo oleskelee sen valtion alueella, johon perheenkokoaja on asettunut asumaan?

2. Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko tarpeen kohdella eri tavalla hakijaa, joka on tämän valtion alueella laillisesti, ja hakijaa, joka on siellä laittomasti?

3. Onko [kansalaisuusdirektiivin] 2 artiklan 2 alakohdan d alakohtaa tulkittava siten, että jotta voitaisiin katsoa, että suoraan takenevassa polvessa oleva sukulainen on riippuvainen ja kuuluu siten tämän säännöksen mukaisen ”perheenjäsenen” määritelmän piiriin, hän [voi] vedota tosiasialliseen aineelliseen riippuvuuteen kotimaassa sellaisten asiakirjojen perusteella, jotka oli ajankohtana, jona oleskelukorttihakemus unionin kansalaisen perheenjäsenyyden perusteella esitettiin, kuitenkin annettu jo useita vuosia aikaisemmin, sillä perusteella, että lähtö kotimaasta ja oleskelulupahakemuksen jättäminen vastaanottavassa jäsenvaltiossa eivät osu ajallisesti samaan aikaan?

4. Jos kolmanteen kysymykseen vastataan kieltävästi, mitkä ovat perusteet, joiden mukaan on arvioitava sellaisen hakijan aineellista riippuvuutta, joka hakee mahdollisuutta seurata unionin kansalaista tai tämän kumppania takenevassa polvessa olevana sukulaisena, ilman että hän on voinut saada oleskeluoikeutta sellaisen hakemuksen perusteella, joka olisi jätetty heti sen jälkeen kun hän lähti kotimaastaan?”

16. Kirjallisia huomautuksia ovat unionin tuomioistuimelle esittäneet XXX, Belgian, Tšekin, Tanskan ja Saksan hallitukset sekä Euroopan komissio.

17. Nyt käsiteltävän asian käsittelyä lykättiin unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 55 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla 28.10.2022 annetulla unionin tuomioistuimen presidentin päätöksellä, kunnes asiassa C-488/21, Chief Appeals Officer, annettaisiin tuomio.

[5] Tuomio 9.1.2007, Jia (C-1/05, EU:C:2007:1, jäljempänä tuomio Jia).

18. Sen jälkeen kun kyseinen tuomio oli annettu 21.12.2023,[6] unionin tuomioistuin tiedusteli nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnön esittäneeltä tuomioistuimelta, halusiko se pysyttää esittämänsä ennakkoratkaisukysymykset.

19. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin vastasi 19.1.2024 päivätyllä kirjeellään haluavansa pysyttää kaikki ennakkoratkaisukysymyksensä, sillä se katsoo, ettei kyseisessä tuomiossa vastattu näihin kysymyksiin.

20. Tästä syystä oikeudenkäyntiä jatkettiin nyt käsiteltävässä asiassa 24.1.2024.

21. Istunto pidettiin 13.6.2024, ja XXX, Belgian, Tanskan ja Saksan hallitukset sekä komissio esittivät siinä suulliset lausumansa.

## III Oikeudellinen arviointi

### A Johdanto

#### *1. Tämän ratkaisuehdotuksen rakenne*

22. Kansalaisuusdirektiivillä annetaan oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneen unionin kansalaisen perheenjäsenille oikeus seurata kyseistä kansalaista valtioon, johon tämä on muuttanut (jäljempänä vastaanottava jäsenvaltio). Tätä tarkoitusta varten kyseisen direktiivin 7 artiklan 1 kohdan d alakohdassa annetaan perheenjäsenille oikeus oleskella vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

23. Se, voidaanko jotakuta pitää oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneen unionin kansalaisen perheenjäsenenä, ei riipu kyseisen kansalaisen tekemästä valinnasta vaan pikemminkin siitä, miten tämä käsite on määritelty kansalaisuusdirektiivin 2 artiklan 2 kohdassa. Kyseisessä direktiivissä annetaan oleskeluoikeus paitsi unionin kansalaisen puolisolle, rekisteröidylle kumppanille ja alaikäisille lapsille, myös alle 21-vuotiaille suoraan etenevässä polvessa oleville hänestä riippuvaisille jälkeläisille (kansalaisuusdirektiivin 2 artiklan 2 kohdan c alakohta) ja suoraan takenevassa polvessa oleville hänestä riippuvaisille sukulaisille (kansalaisuusdirektiivin 2 artiklan 2 kohdan alakohta).

24. Jotta XXX:llä voisi olla oleskeluoikeus kansalaisuusdirektiivin perusteella, hänen on siten oltava *riippuvainen* oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneestä unionin kansalaisesta.

25. Kansalaisuusdirektiivin 2 artiklan 2 kohdan d alakohdan sanamuodosta ja oikeuskäytännöstä seuraa, että jotta sukulainen taannehtivassa polvessa (tai jälkeläinen) voisi kuulua kyseisen direktiivin soveltamisalaan, hänen ei välttämättä tarvitse olla riippuvainen suorasta sukulaisestaan (tässä tapauksessa XXX:n pojasta AL:stä), vaan hän voi olla riippuvainen myös tämän puolisosta tai kumppanista (tässä tapauksessa N.E.K:sta).[7] Jos suora sukulainen ja hänen kumppaninsa, joka

[6] Tuomio 21.12.2023, Chief Appeals Officer ym. (C-488/21, EU:C:2023:1013, jäljempänä tuomio Chief Appeals Officer).

[7] Tuomiossa Jia samaan tapaan Jia, joka pyrki vetoamaan kansalaisuusdirektiiviin suoraan takenevassa polvessa olevana riippuvaisena sukulaisena, oli sellaisen Kiinan kansalaisen äiti, jonka puoliso oli tämän kanssa Ruotsissa asuva Saksan kansalainen.

on oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttänyt unionin kansalainen, muodostavat kotitalouden, riittää, että kyseinen kotitalous huolehtii suoraan takenevassa polvessa olevan sukulaisen hoidosta. [8]

26. Unionin tuomioistuimen oikeudenkäynnin osapuolet hyväksyivät tämän tulkinnan. On siis kiistatonta, että XXX voisi vaatia oleskeluoikeuttaan kansalaisuusdirektiivin perusteella, jos hän on riippuvainen poikansa, joka ei ole oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttänyt unionin kansalainen, ja hänen kumppaninsa, joka on oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttänyt unionin kansalainen, muodostamasta kotitaloudesta.

27. Koska XXX on kolmannen maan kansalainen, hänen edellytetään kansalaisuusdirektiivin 9 artiklan nojalla hakevan oleskelukorttia, joka vastaanottavan jäsenvaltion on myönnettävä, jos hän on riippuvainen perheenjäsen. [9]

28. Unionin tuomioistuimessa on tullut vireille useita tapauksia, jotka ovat johtuneet siitä, että jäsenvaltio on kieltäytynyt myöntämästä oleskelukorttia [10] tai tunnustamasta jotain muuta oikeutta, joka kansalaisuusdirektiivissä myönnetään riippuvaisille sukulaisille, kuten oikeutta yhdenvertaiseen kohteluun sosiaalietuuksien saamisessa. [11] Kyseisissä tapauksissa on jossain määrin selvennetty kansalaisuusdirektiivin mukaista riippuvuuden käsitettä.

29. Nyt käsiteltävään asiaan liittyvä uusi piirre on pitkä aika (yli kuusi vuotta), joka on kulunut XXX:n muutosta Belgiaan siihen ajankohtaan, jona hän haki oleskelukorttia. [12] Tämä tuo esiin maantieteellisen kysymyksen: onko XXX:n tilanteella hänen kotimaassaan merkitystä arvioitaessa hänen riippuvuuttaan.

30. Asiaa koskevissa aikaisemmissa tapauksissa hakija oli oleskelukortin hakemisajankohtana joko juuri äskettäin muuttanut vastaanottavaan jäsenvaltioon tai esittänyt tällaisen hakemuksen kotimaastaan. Asiassa Jia takenevassa polvessa oleva perheenjäsen haki oleskelukorttia kolmen kuukauden kuluttua muutostaan Ruotsiin. Asiassa Reyes jälkeläinen haki oleskelukorttia 26 päivän kuluttua Ruotsiin saapumisen jälkeen. Asiassa Rahman muut perheenjäsenet (joihin sovellettiin kansalaisuusdirektiivin 3 artiklan 2 kohtaa eikä 2 artiklan 2 kohtaa) hakivat oleskelukorttia ennen muuttoaan kotimaastaan Yhdistyneeseen kuningaskuntaan. Paikka, jonka osalta riippuvuutta arvioitiin kyseisissä tapauksissa oleskelukorttien hakemisen yhteydessä, saattoi siis olla vain kotimaa, jossa perheenjäsenet asuivat ennen kuin päättivät seurata unionin kansalaista.

8 Asiassa Reyes annetussa tuomiossa Saksan kansalaisen norjalainen puoliso, joka muutti Ruotsiin, jossa he asuivat yhteisessä kotitaloudessa, tuki taloudellisesti vaimonsa tytärtä. Ks. tästä tuomio 16.1.2014, Reyes (C-423/12, EU:C:2014:16, jäljempänä tuomio Reyes, 11 kohta).

9 Sukulaiset suoraan takenevassa polvessa eivät tarvitse oleskelukorttia, jos he ovat unionin kansalaisia. Vastaanottavat jäsenvaltiot saavat kuitenkin edellyttää, että he rekisteröityvät asianomaisissa viranomaisissa, jotka voivat antaa heille rekisteröintitodistuksen. Ks. tästä kansalaisuusdirektiivin 8 artikla.

10 Ks. tuomio Jia (17 kohta), tuomio 5.9.2012, Rahman ym. (C-83/11, EU:C:2012:519, jäljempänä tuomio Rahman, 14 kohta) ja tuomio Reyes (12 kohta).

11 Tuomiossa 18.6.1987, Lebon (316/85, EU:C:1987:302, jäljempänä tuomio Lebon) Lebon haki Belgiassa toimeentulohoitoa, joka evättiin häneltä, ks. 2 kohta. GV haki asiassa Chief Appeals Officer Irlannissa vammaisavustusta, joka häneltä evättiin, ks. tuomio Chief Appeals Officer (2 kohta).

12 Vaikka XXX haki oleskelukorttia ensi kertaa vain kahden kuukauden kuluessa saapumisestaan Belgiaan (ks. tämän ratkaisuehdotuksen 5 kohta), nyt käsiteltävä asia koskee vain hänen kolmatta, vuonna 2017 esittämäänsä hakemusta (ks. tämän ratkaisuehdotuksen 10 kohta).

31. XXX sai kuitenkin jo hoitoa Belgiassa merkittävän pitkän ajan kuluessa. Jotta voitaisiin ratkaista, onko hän riippuvainen, olisiko arvioitava hänen tilannettaan kotimaassaan, sellaisena kuin se oli kuusi vuotta sitten (vuonna 2011) tai sellaisena kuin se olisi ollut vuonna 2017, jos hän ei olisi muuttanut?

32. Tämä ”riippuvuuden maantiedettä” koskeva kysymys on kaikenkattava seikka, joka on kaikkien nyt käsiteltävässä asiassa esitettyjen kysymysten perusteena.

33. Ennen kuin ryhdyn vastaamaan ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymyksiin, haluaisin selventää muutamia seikkoja, joilla on merkitystä nyt käsiteltävän asian kannalta ja jotka on jo ratkaistu oikeuskäytännössä.

## *2. Tähän mennessä ratkaistut ”riippuvuuteen” liittyvät seikat*

34. On useita seikkoja, joilla on merkitystä nyt käsiteltävän asian kannalta ja jotka on mielestäni ratkaistu unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä.

35. Ensinnäkin tuomiosta Lebon [13] ja tuomiosta Jia [14] seuraa, että riippuvaisuus on seurausta sellaisesta *tosiasiallisesta tilanteesta*, jossa oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttänyt unionin kansalainen vastaa perheenjäsenen hoidosta. [15]

36. Toiseksi hoidon tarpeen täytyy olla *todellinen*. Unionin tuomioistuin selitti tuomiossa Jia, että perheenjäsenten, jotka haluavat vedota kansalaisuusdirektiiviin saadakseen oleskeluoikeuden, on oltava tilanteessa, jossa he eivät kykene huolehtimaan itsestään, kun otetaan huomioon heidän taloudelliset ja sosiaaliset olonsa. [16]

37. Kolmanneksi oikeuskäytännöstä seuraa, että riippuvuus sisältää ainakin *aineellisen tuen tarpeen*. [17] Unionin tuomioistuin käsitteli tuomiossa Jia kolmannen maan kansalaisen, joka oli sukulainen suoraan takenevassa polvessa (äiti), taloudellista riippuvuutta pojastaan ja miniästään. [18] Tuomiossa Reyes riidanalainen tuki koostui isäpuolen tyttärelle, joka oli kolmannen maan kansalainen, suorittamia rahalähetyksiä. [19] Samankaltainen tuki on kyseessä nyt käsiteltävässä asiassa, sillä hakijan osoitus riippuvuudesta osittain hylättiin vanhentuneina pidettyjen taloudellisten asiakirjojen perusteella.

13 Tuomio 18.6.1987, Lebon (316/85, EU:C:1987:302, 22 kohta).

14 Tuomio Jia (35 kohta). Ks. myös tuomio Reyes (21 kohta).

15 Vahvistettuaan tuomiossa Zhu ja Chen, että riippuvuus on seurausta tosiseikkojen muodostamasta tilanteesta, unionin tuomioistuin selitti, että tilanteen on oltava sellainen, että kyseinen perheenjäsen on riippuvainen oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneestä unionin kansalaisesta eikä päinvastoin. Tästä syystä Chen, joka oli kolmannen maan kansalainen ja sellaisen unionin kansalaisen äiti, jolla oli oleskeluoikeus Yhdistyneessä kuningaskunnassa, ei voinut vaatia oleskeluoikeutta nojautumalla unionin lainsäädäntöön, joka oli sillä välin korvattu kansalaisuusdirektiivillä, koska hän ei ollut tyttärensä huollettavana vaan pikemminkin päinvastoin: hänen tyttärensä oli hänen huollettavanaan. Ks. tuomio 19.10.2004, Zhu ja Chen (C-200/02, EU:C:2004:639, 43 ja 44 kohta).

16 Tuomio *Jia* (37 kohta).

17 Ehdotin tältä osin ratkaisuehdotuksessani Chief Appeals Officer, että unionin tuomioistuimen pitäisi omaksua riippuvuuden käsitteestä laaja tulkinta, joka kattaa aineellisen riippuvuuden lisäksi myös emotionaalisen riippuvuuden (C-488/21, EU:C:2023:115, 58 kohta). Unionin tuomioistuin ei käsitellyt tätä seikkaa tuomiossaan. Katson näin ollen, että tämä seikka jäi avoimeksi. Tätä eroa ei kuitenkaan tarvitse käsitellä tässä yhteydessä, koska nyt käsiteltävä asia koskee aineellista tukea.

18 Ks. esim. tuomio Jia (18, 19 tai 37 kohta).

19 Tuomio Reyes (15 kohta).

38. Neljänneksi *oleskeluoikeus syntyy automaattisesti*, jos riippuvuuttta merkitsevät seikat ilmenevät, eli (i) suoraan takenevassa (tai etenevässä) polvessa olevan sukulaisen todellinen tarve saada hoitoa ja (ii) oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneen unionin kansalaisen suostumus tällaisen hoidon antamiseen. *Oleskelukortti* tai rekisteröintitodistus eivät luo oleskeluoikeutta, koska ne ovat *vain toteavia*.[20]

39. Vaikka oleskelukortti on luonteeltaan vain toteava, riippuvaiset sukulaiset, jotka ovat kolmannen maan kansalaisia, ovat edellä kuvatun mukaan (ks. tämän ratkaisuehdotuksen 27 kohta) kuitenkin velvollisia hakemaan sitä.[21] Tällainen oleskelukortti on tärkeä sen vuoksi, että se tuo oikeusvarmuuden oleskeluoikeuden olemassaolosta ja edistää siten tämän oikeuden käyttämistä ja perheenjäsenen kotoutumista vastaanottavaan jäsenvaltioon.[22] Jos perheenjäsen on kolmannen maan kansalainen, kuten tässä tapauksessa, oleskelukortti helpottaa lisäksi kyseisen henkilön vapaata matkustamista Euroopan unionissa ja palaamista vastaanottavaan jäsenvaltioon ilman tarpeettomia hallinnollisia esteitä.[23] Oleskelukortin hakemista koskevan velvoitteen noudattamatta jättäminen ei kuitenkaan johda oleskeluoikeuden menettämiseen, koska kyseisellä kortilla ei luoda oleskeluoikeutta.[24]

40. Kaiken kaikkiaan oikeuskäytännöstä seuraa, että jos oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneen unionin kansalaisen suoraan takenevassa polvessa oleva sukulainen on sellaisessa tosiasiallisessa tilanteessa, että hänellä on todellinen tarve saada hoitoa kyseiseltä oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneeltä unionin kansalaiselta (tai hänen puolisoltaan tai kumppaniltaan), kansalaisuusdirektiivillä annetaan automaattisesti kyseiselle henkilölle oleskeluoikeus vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

41. Seuraavaksi käsittelen esitetyt ennakkoratkaisukysymykset edellä esitetyn perusteella.

## B Ensimmäinen kysymys – riippuvuuden maantiede

42. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään, onko kansallisten viranomaisten arvioidessaan riippuvuutta kansalaisuusdirektiivin 2 artiklan 2 kohdan d kohdassa edellytetyllä tavalla otettava huomioon oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneen unionin kansalaisen sellaisen suoraan takenevassa polvessa olevan sukulaisen tilanne, joka jo oleskelee vastaanottavan jäsenvaltion alueella.

43. Tämä kysymys voitaisiin ymmärtää kahdella tavalla: (i) siinä kysytään joko sitä, pitäisikö tällaisen henkilön oleskelukorttihakemusta arvioida lainkaan, tai (ii) siinä kysytään, onko hakemusta tutkittaessa merkityksellistä käsitellä tilannetta vain sellaisena kuin se oli olemassa ennen kuin hakija muutti vastaanottavaan jäsenvaltioon. Molemmissa tapauksissa kysymys tuo esiin maantieteellisyyteen liittyvän seikan – onko hakijan tilanne omassa kotimaassaan ratkaiseva riippuvuutta arvioitaessa?

[20] Ks. tästä tuomio 27.6.2018, Diallo (C-246/17, EU:C:2018:499, jäljempänä tuomio Diallo, 48 ja 49 kohta).

[21] Kansalaisuusdirektiivin 9 artiklan 2 kohdassa velvoitetaan perheenjäsenet, jotka eivät ole unionin kansalaisia, hakemaan oleskelukorttia aikaisintaan kolmen kuukauden kuluttua maahantulopäivästä, mutta kukin jäsenvaltio voi asettaa täsmällisen määräajan.

[22] Ks. tästä tuomio Diallo (66 kohta).

[23] Ks. tästä kansalaisuusdirektiivin johdanto-osan 8 perustelukappale.

[24] Siitä, että jäsenvaltion asettamaa määräaikaa oleskelukortin hakemiselle ei ole noudatettu, saatetaan kansalaisuusdirektiivin 9 artiklan 3 kohdan nojalla määrätä asianomaiselle henkilölle seuraamuksia, joiden on oltava oikeasuhtaisia ja syrjimättömiä. Unionin tuomioistuin on kuitenkin vahvistanut, että oleskelukortin hakemisen laiminlyönti ei voi johtaa oleskeluoikeuden menetykseen. Ks. tästä tuomio 25.7.2002, MRAX (C-459/99, EU:C:2002:461, 74 ja 79 kohta).

44. Onko toisin sanoen tarpeen, että XXX oli riippuvainen AL:n ja N.E.K:n kotitaloudesta silloin kun hän vielä asui kotimaassaan, jotta voitaisiin osoittaa hänen riippuvuutensa ja hänellä voitaisiin siten tunnustaa olevan oleskeluoikeus kansalaisuusdirektiivin perusteella?

### *1. Unionin tuomioistuimen oikeudenkäynnin osapuolten perustelut*

45. Tämän oikeudenkäynnin osapuolet esittivät neljä eri ehdotusta siitä, mitä tekijöitä toimivaltaisten viranomaisten pitäisi arvioida tehdäkseen päätöksen oleskelukortin myöntämisestä.

46. XXX:n ja Saksan hallituksen mukaan on riittävää osoittaa, että hoidon tarve on olemassa Belgiassa (vastaanottava jäsenvaltio) hetkellä, joka oleskelukorttia haettiin, mikä tehtiin tässä tapauksessa vuonna 2017.

47. Belgian hallituksen näkemys on hieman hämmentävä. Belgian hallitus selitti, että XXX:n oli osoitettava, että hän oli riippuvainen ajankohtana, jona hän haki oleskelukorttia, eli tässä tapauksessa vuonna 2017, mutta ei ollut selvää, pitikö hänen osoittaa, että hän oli riippuvainen Belgiassa vai kotimaassaan. Belgian hallitus selvensi istunnossa, että Belgian viranomaiset eivät ole lainkaan kiinnostuneita tilanteesta Belgiassa vaan ainoastaan XXX:n tilanteesta hänen kotimaassaan. Lisäksi kuitenkin väitetään, että XXX ei ollut velvollinen toimittamaan asiakirjaselvitystä siitä, että hän olisi ollut riippuvainen kotimaassaan vuonna 2017, jos hän olisi palannut asumaan sinne.

48. Komissio ja Tanskan hallitus katsovat, että riippuvuuden on oltava olemassa kotimaassa ajankohtana, jona suoraan takenevassa polvessa oleva sukulainen esittää hakemuksen unionin kansalaisen seuraamisesta ja saapuu Euroopan unioniin tätä tarkoitusta varten ensi kertaa. Ne katsovat unionin tuomioistuimen tuomion Chief Appeals Officer jälkeen, että riippuvuuden on oltava olemassa myös ajankohtana, jona oleskelukorttia haetaan, jos tämä on ajallisesti etäällä ajankohdasta, jona asianomainen muutti vastaanottavaan jäsenvaltioon. Komissio selitti lisäksi, että tämä on tarpeen, jotta vältetään kortin myöntäminen silloin, jos se ei ole enää perusteltua.[25]

49. Komission ja Tanskan hallituksen mielestä viranomaisten pitäisi tämän viimeksi mainitun arvioinnin yhteydessä kysyä sitä, onko takenevassa polvessa oleva sukulainen riippuvainen vastaanottavassa jäsenvaltiossa, eikä sitä, olisiko hän riippuvainen kotimaassaan. Tanskan hallitus selittää, että nyt käsiteltävään tapaukseen liittyvän kaltaisessa tilanteessa Tanskan viranomaiset edellyttäisivät siten kahden tyyppistä asiakirja-aineistoa eli (i) vanhempaa aineistoa vuosilta 2008, 2009 ja 2010, eli ennen saapumista maahan, osoittamaan, että kyseinen henkilö oli riippuvainen kotimaassaan ja (ii) uudempaa aineistoa, joka osoittaisi, että riippuvuustilanne jatkuu vastaanottavassa jäsenvaltiossa eli hakemuksen esittämishetkellä.

50. Tšekin hallitus katsoo lopuksi, että riippuvuutta koskeva edellytys voitaisiin täyttää joko kotimaassa tai vastaanottavassa valtiossa.

[25] Tähän voitaisiin lisätä, että unionin tuomioistuin totesi tuomiossa Diallo (50 ja 55 kohta), että jäsenvaltio ei saa myöntää oleskelukorttia kansalaisuusdirektiivin perusteella, jos riippuvuuteen liittyvä näyttö ei tyydytä sitä. Se saa kuitenkin tunnustaa oleskeluoikeuden ja antaa siitä todistuksen asianmukaisella tavalla pelkästään kansallisen lainsäädännön perusteella, vaikka riippuvuudesta ei olisi esitetty näyttöä.

## *2. Oikeudellinen arviointi*

51. Hoidon tarve kotimaassa ei ole mielestäni edellytyksenä sille, että asianomainen voisi olla riippuvainen kansalaisuusdirektiivin 2 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitetussa merkityksessä.

52. Kansalaisuusdirektiivin sanamuoto, asiayhteys tai tarkoitus taikka siihen liittyvä oikeuskäytäntö eivät edellytä sitä, että oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneen unionin kansalaisen perheenjäsenen olisi oltava riippuvainen kotimaassaan ennen kuin hän seuraa oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttänyttä unionin kansalaista, tai sitä, että hän olisi ollut riippuvainen kotimaassaan, jos hän olisi palannut.

53. Jotta kyseessä olisi riippuvuuteen perustuva oleskeluoikeus ja oleskelukortti siis myönnettäisiin, riittää, että suoraan takenevassa polvessa oleva sukulainen on riippuvainen oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneestä unionin kansalaisesta kyseisen kortin hakemisajankohtana. Sillä paikkakunnalla, jolla tällainen riippuvuus ilmenee, ei ole merkitystä.

### *a) Kansalaisuusdirektiivissä ei aseteta oleskeluoikeuden olemassaololle maantieteellisiä edellytyksiä*

54. Siltä osin kuin kyseessä on vaatimus riippuvuudesta kotimaassa, olen XXX:n kanssa samaa mieltä siitä, että tällaista vaatimusta ei ole asetettu kansalaisuusdirektiivissä.

#### *1) Sanamuoto, asiayhteys ja lainsäädäntöhistoria*

55. Jos aloitetaan kansalaisuusdirektiivin sanamuodosta, 2 artiklan 2 kohdan d alakohdassa, toisin kuin 3 artiklan 2 kohdan alakohdassa,[26] ei viitata maahan, josta perheenjäsen on tullut. Tässä säännöksessä edellytetään ainoastaan, että riippuvuus on olemassa, mutta ei viitata siihen, missä sen on oltava olemassa.

56. Jos 2 artiklan 2 kohdan d alakohta asetetaan kansalaisuusdirektiivin laajempaan asiayhteyteen, sen 10 artiklan 2 kohdan d alakohdassa, joka koskee oleskelukortin myöntämistä, vaaditaan yleisesti, että suoraan takenevassa polvessa oleva sukulainen esittää asiakirjaselvityksen, joka osoittaa, että 2 artiklan 2 kohdan d alakohdan edellytykset täyttyvät. Siinä ei täsmennetä, että tällaisen selvityksen pitäisi olla peräisin takenevassa polvessa olevan sukulaisen kotimaasta.[27]

57. Myös lainsäädäntöhistorian voidaan tulkita osoittavan, että siinä ei ole ajateltu maantieteellistä vaatimusta. Vaikka direktiivissä 68/360/ETY[28] edellytettiin asiakirjaselvitystä kotimaasta, kyseinen direktiivi kumottiin ja korvattiin kansalaisuusdirektiivillä, johon ei enää sisälly tällaista vaatimusta suoraan takenevassa polvessa olevien sukulaisten osalta.

[26] Kansalaisuusdirektiivin 3 artiklan 2 kohta liittyy muihin kuin 2 artiklan 2 kohdassa lueteltuihin perheenjäseniin, joiden maahantuloa ja oleskelua jäsenvaltioiden on edistettävä, mutta tällaiset oikeudet eivät synny suoraan kyseisen direktiivin perusteella.

[27] Kansalaisuusdirektiivin 10 artiklan 2 kohdan e alakohdassa viitataan päinvastoin asiakirjoihin, joita asianomainen viranomainen on antanut kotimaassa muiden kuin kyseisen direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen perheenjäsenten osalta.

[28] Jäsenvaltioiden työntekijöiden ja heidän perheidensä liikkumista ja oleskelua yhteisön alueella koskevien rajoitusten poistamisesta 15.10.1968 annettu neuvoston direktiivi 68/360/ETY (EYVL: suomenkielinen erityispainos: luku 5, nide 1, s. 44).

*2) Oikeuskäytäntö*

58. Osapuolten perustelut, jotka koskevat paikkaa, jossa riippuvuuden on oltava olemassa, keskittyivät myös tuomion Jia yhteen kohtaan, jota ne tulkitsivat eri tavoin. Unionin tuomioistuin totesi kyseisen tuomion 37 kohdassa seuraavaa: ”Tarve aineelliseen tukeen on oltava olemassa siinä valtiossa, josta kyseiset vanhemmat ovat lähtöisin tai josta he tulevat, sillä hetkellä, jolloin he pyytävät päästä asumaan yhdessä yhteisön kansalaisen kanssa”. Sama virke toistettiin tuomiossa Rahman [29] ja tuomiossa Reyes. [30]

59. Tämän toteamuksen voidaan tulkita tarkoittavan sitä, että riippuvuuden täytyy olla olemassa kotimaassa. Vaihtoehtoisesti sitä voitaisiin tulkita siten, että siinä vahvistetaan, että riippuvuutta tutkitaan hakemuksentekoajankohtana, joka tuomioiden Jia, Reyes ja Rahman yhteydessä (lähes) vastasi ajallisesti kyseisissä asioissa kyseessä olleiden takenevassa polvessa olevien sukulaisten tilannetta heidän kotimaissaan.

60. Kaikki osapuolet XXX:ää ja Saksan hallitusta lukuun ottamatta tulkitsivat tuomion Jia 37 kohtaa siten, että sen mukaan riippuvuuden piti olla olemassa jo kotimaassa ennen kuin perheenjäsen seurasi oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttänyttä unionin kansalaista.

61. XXX päinvastoin väitti, että jos toteamusta tuomiossa Jia ja muissa samakaltaisin sanankääntein laadituissa tuomioissa luetaan kyseisiin asioihin liittyvissä olosuhteissa, se ei tue edellä esitettyä päätelmää.

62. Yhdyn viimeksi mainittuun tulkintaan, jonka mukaan tuomion Jia 37 kohta ei tue päätelmää siitä, että vaatimus, jonka mukaan hoidon tarpeen piti olla olemassa kotimaassa, on kansalaisuusdirektiivin 2 artiklan 2 kohdan d alakohdassa ja 7 artiklan 2 kohdassa vahvistettu edellytys.

63. Tämä tuomion Jia sitaatti, joka on toistettu tuomiossa Rahman ja tuomiossa Reyes (ks. tämän ratkaisuehdotuksen 58 kohta), on tosiaankin asetettava kyseisten tapausten ja niiden kysymysten asiayhteyteen, jossa unionin tuomioistuin antoi kyseiset vastaukset. Asioissa Jia ja Reyes perheenjäsenet hakivat oleskelukorttia pian sen jälkeen kun he olivat saapuneet vastaanottavan jäsenvaltion alueelle (ks. tämän ratkaisuehdotuksen 59 kohta). Asiassa Rahman perheenjäsenet hakivat oleskelulupaa jo ennen kuin he muuttivat kotimaastaan Yhdistyneeseen kuningaskuntaan. Tästä syystä viittausta kotimaahan perusteli kyseisissä tapauksissa se, että viranomaiset, jotka tekivät päätöksen oleskelukortin myöntämisestä, saattoivat tarkastella vain ajanjaksoa, joka edelsi muuttoa vastaanottavaan jäsenvaltioon, arvioidessaan, olivatko kyseiset henkilöt riippuvaisia oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneestä unionin kansalaisesta. Nyt käsiteltävässä asiassa ajankohdan, jona XXX saapui Belgiaan, ja ajankohdan, jona oleskelukorttihakemusta arvioitiin, välillä oli kuitenkin kuuden vuoden viive. Tästä syystä sitaattia tuomiosta Jia ei voida soveltaa mekaanisesti nyt käsiteltävän asian olosuhteissa.

64. Kuten XXX niin ikään huomautti, tuomion Jia 37 kohtaa on lisäksi tulkittava suhteessa erityiseen kysymykseen, johon unionin tuomioistuin oli vastaamassa kyseisessä ennakkoratkaisumenettelyssä. Ennakkoratkaisua pyytäneeltä tuomioistuimelta tiedusteltiin kyseisessä asiassa, tarkoittaako riippuvuuden käsite sitä, että perheenjäsen ei voi saavuttaa edes

[29] Tuomio Rahman (33 kohta).

[30] Tuomio Reyes (30 kohta).

alinta hyväksyttävissä olevaa elintasoa kotimaassaan.[31] Tästä syystä unionin tuomioistuimelta tiedusteltiin sen hoidon tarpeen tasoa, joka aiheuttaa riippuvuuden olemassaolon, eikä sitä, missä hoidon tarpeen on oltava olemassa.

65. Unionin tuomioistuin on jo vahvistanut tuomiossa Chief Appeals Officer, että tuomioiden Jia ja Reyes toteamuksia oli luettava niiden omissa asiayhteyksissä, eikä niitä voitu soveltaa automaattisesti vastattaessa kyseisessä asiassa esitettyyn kysymykseen. Unionin tuomioistuin selitti kyseisessä asiassa, että asiassa Reyes sitä oli pyydetty lausumaan edellytyksistä, joiden on täytyttävä hetkellä, jolloin asianomainen hakee johdettua oleskeluoikeutta vastaanottavassa jäsenvaltiossa, eikä suinkaan edellytyksistä, jotka tämän pitää täyttää säilyttääkseen kyseisen oikeuden.[32]

66. Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuinta pyydetään myös selventämään erilaista seikkaa kuin ne, joita edellisissä asioissa oli tullut esiin. Nyt käsiteltävässä asiassa kysymys koskee sitä, onko riippuvaisen henkilön tilanteella kotimaassa merkitystä arvioitaessa riippuvuutta, jos, toisin kuin tuomiossa Jia ja tuomiossa Reyes, kotimaasta muutosta on kulunut huomattavan pitkä aika oleskelukorttihakemuksen esittämiseen.

67. Edellä mainituissa asioissa ei vastattu tällaiseen kysymykseen, eikä niitä siis voida soveltaa mekaanisesti nyt käsiteltävässä asiassa esille nousevan kysymyksen ratkaisemiseen.

*3) Tuomion Chief Appeals Officer merkitys*

68. Tulkinta, jonka jotkin tämän oikeudenkäynnin osapuolista ovat esittäneet tuomiosta Chief Appeals Officer nyt käsiteltävässä tapauksessa, viittaa siihen, että riippuvuuden käsitteellä on maantieteellisen ulottuvuuden lisäksi ajallinen ulottuvuus. Tämän tulkinnan mukaan riippuvuuden on tosiaankin synnyttävä kotimaassa, mutta sen on silloin jatkuttava myös vastaanottavassa jäsenvaltiossa. Jos muuttoajankohdasta oleskelukorttihakemuksen esittämiseen on kulunut huomattavan pitkä aika, kahdella paikalla on siis merkitystä riippuvuutta arvioitaessa – kotimaalla (menneisyys) ja vastaanottavalla jäsenvaltiolla (nykyhetki).

69. Tämä ei ole minun tulkintani unionin tuomioistuimen lausumista tuomiossa Chief Appeals Officer.

70. Vastatessaan yhteen kyseisessä asiassa esitetyistä kysymyksistä unionin tuomioistuin totesi, että kansalaisuusdirektiivin nojalla suoraan takenevassa polvessa olevalla sukulaisella säilyy oleskeluoikeus niin kauan kuin hän on riippuvainen ja että tämä oikeus voidaan menettää, jos riippuvuutta ei enää ole.[33] Unionin tuomioistuin ei viitannut siihen, että riippuvuuden olisi pitänyt alkaa silloin, kun perheenjäsen oli edelleen kotimaassaan. Kyseisessä asiassa unionin tuomioistuinta ei pyydetty lausumaan siitä, missä riippuvuuden on synnyttävä. Kyseisen asian ydin oli pikemminkin siinä, että riippuvuuden on oltava olemassa sinä ajankohtana, jona takenevassa polvessa oleva sukulainen esittää sosiaalietuushakemuksen. Sen sijaan että unionin tuomioistuin olisi lausunut siitä, missä riippuvuuden piti alkaa, se selitti vain, että riippuvuuden olemassaoloa ei voida päätellä vain siitä, että se oli ollut olemassa jonain tiettynä ajankohtana aikaisemmin.

[31] Ks. tästä kysymys 2 a, sellaisena kuin se on toistettu tuomion Jia 24 kohdassa.

[32] Ks. tuomio Chief Appeals Officer (58 kohta).

[33] Ks. tästä tuomio Chief Appeals Officer (60 ja 61 kohta). Riippuvuus saattaa päättyä, jos takenevassa polvessa olevan sukulaisen tarve saada hoitoa perheenjäseniltä poistuu tai jos perheenjäsenet, jotka ovat oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneitä unionin kansalaisia, lopettavat tarvittavan tuen antamisen.

71. Sen sijaan, että tuomiossa Chief Appeals Officer todettaisiin, että riippuvuuden on synnyttävä kotimaassa, siinä siis vahvistetaan ainoastaan, että sen on oltava olemassa sinä ajankohtana, jona riippuvainen perheenjäsen pyytää tiettyä oikeutta, joka perustuu hänen oleskeluoikeuteensa vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

*4) Kansalaisuusdirektiivin tarkoitus*

72. Kansalaisuusdirektiivin johdanto-osan ensimmäiset perustelukappaleet viittaavat siihen, että perheenyhdistämistä, joka kyseisessä direktiivissä mahdollistetaan, koskeva oikeus koskee unionin kansalaisten eikä kolmansien maiden kansalaisten suojelemista.

73. Kyseisellä direktiivillä suojeltua kaikkien unionin kansalaisten oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella on kyseisen direktiivin johdanto-osan 5 perustelukappaleen mukaan käytettävä vapauden ja ihmisarvon osalta objektiivisten edellytysten mukaisesti.

74. Unionin tuomioistuin on tunnustanut,[34] että oikeus perhe-elämän kunnioittamiseen, sellaisena kuin se taataan Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 7 artiklassa ja ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (Euroopan ihmisoikeussopimus) 8 artiklassa, on yksi ehdoista, joka mahdollistaa kansalaisoikeuksien käyttämisen ihmisarvon mukaisesti.

75. Tästä syystä perhe-elämää koskevan oikeuden varmistamiseksi takenevassa polvessa oleville perheenjäsenille[35] myönnetään siinä määrin oikeuksia, vaikka vain johdettuja oikeuksia, Euroopan unionin alueelle saapumista ja siellä oleskelemista varten kuin on tarpeen, jotta ehkäistään unionin kansalaisten liikkumisen esteet.

76. Lainsäädännöllä on harvoin vain yksi tavoite. Kansalaisuusdirektiivi ei ole poikkeus. Sillä ei pyritä ainoastaan antamaan oikeuksia vaan myös rajoittamaan niitä asettamalla niiden käyttämiselle tiettyjä edellytyksiä.[36]

77. Kuten Tanskan hallitus on huomauttanut, kansalaisuusdirektiivi on tulosta siitä, että on tasapainotettu tarve mahdollistaa unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oleskeluoikeuden käyttäminen ja vastaanottavien jäsenvaltioiden hyväksyttävä intressi varmistaa, että kyseiset henkilöt eivät aiheuta tarpeetonta (taloudellista) rasitetta.

78. Häiritseekö ehdotettu tulkinta, jonka mukaan suoraan takenevassa polvessa olevan sukulaisen oleskeluoikeuden edellytyksenä ei ole se, että hoidon tarve syntyi kotimaassa ennen muuttoa vastaanottavaan jäsenvaltioon, unionin lainsäädäntöprosessissa saavutettua tasapainoa?

79. Mielestäni ei.

[34] Ks. tästä tuomio 25.7.2002, MRAX (C-459/99, EU:C:2002:461, 53 kohta).

[35] Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on todennut tästä, että aikuisten ja heidän vanhempiensa välinen suhde on Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklassa tarkoitettua perhe-elämää, vaikka aikuinen ei asunut vanhempiensa tai sisartensa kanssa ja oli perustanut erillisen kotitalouden ja perheen. Ks. tästä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen 18.2.1991 antama tuomio Moustaquim v. Belgia (CE:ECHR:1991:0218JUD001231386, § 35 ja 45-46) ja El Boujaïdi v. Ranska (CE:ECHR:1997:0926JUD002561394, § 33).

[36] Ks. kansalaisuusdirektiivin 1 artiklan a alakohta, jossa todetaan, että direktiivissä säädetään edellytykset, jotka koskevat sitä, miten unionin kansalaiset ja heidän perheenjäsenensä voivat käyttää oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella.

80. Pitää paikkansa. että tätä direktiiviä koskeneeseen komission alkuperäiseen ehdotukseen ei sisältynyt mitään luonnehdintaa suoraan takenevassa polvessa olevista sukulaisista, jotka voivat seurata unionin kansalaista. Edellytys, jonka mukaan tällaisen henkilön on oltava riippuvainen, lisättiin lainsäädäntömenettelyn aikana. [37] Vaikka, kuten olen selittänyt toisaalla, [38] syitä tällaiseen lainmuutokseen ei ilmaista, tarkoitus rajoittaa sellaisten takenevassa polvessa olevien sukulaisten määrää, jotka voivat seurata unionin kansalaista, on ilmeinen.

81. Vaatimus, jonka mukaan takenevassa polvessa olevan sukulaisen on oltava riippuvainen unionin kansalaisesta, ilmentää tätä tarkoitusta. Koska oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneille unionin kansalaisille taataan oikeus perhe-elämään, ei ole perusteltua rajoittaa tätä oikeutta enempää edellyttämällä lisäksi, että riippuvuuden piti olla olemassa kotimaassa.

82. Kuten Saksan hallitus on ilmaissut, kansalaisuusdirektiivin tarkoituksen perusteella on siis yksinkertaisesti tarpeen osoittaa, että hoidon tarve ja tahto tarjota tätä hoitoa ovat olemassa. Jos tämä osoitetaan, riippumatta paikasta, jossa perheenjäsen tarvitsee hoitoa oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneeltä unionin kansalaiselta, johdettu oleskeluoikeus syntyy automaattisesti kansalaisuusdirektiivin perusteella.

### *b) Kansalaisuusdirektiivissä ei yhdistetä oleskeluoikeuden olemassaoloa ajankohtaan, jona asianomainen on saapunut vastaanottavaan jäsenvaltioon*

83. Mielestäni kansalaisuusdirektiivissä ei aseteta takenevassa polvessa olevan riippuvaisen sukulaisen johdetun oleskeluoikeuden edellytykseksi sitä, että kyseinen henkilö olisi saapunut vastaanottavaan valtioon tarkoituksenaan seurata oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttänyttä unionin kansalaista hänestä riippuvaisena henkilönä. [39]

84. Maahantulo- ja oleskeluoikeuksista säädetään kansalaisuusdirektiivin eri säännöksissä, eli ensin mainituista 5 artiklassa ja jälkimmäisistä 7 artiklassa.

85. Kansalaisuusdirektiivin 7 artiklan 1 kohdan d alakohdassa annetaan perheenjäsenille oikeus oleskella vastaanottavassa jäsenvaltiossa. Kyseisessä 7 artiklassa ei kuitenkaan viitata 5 artiklaan, jossa säädetään oikeudesta maahantuloon. Siinä ei siis ole vaatimusta, jonka mukaan pitäisi saada erityinen oikeus maahantuloon oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneen unionin kansalaisen seuraamiseksi, jotta asianomaisella olisi mahdollisuus saada oleskelulupa. Ainoa vaatimus oleskeluoikeuden saamiseksi on kansalaisuusdirektiivin 7 artiklan 2 kohdan perusteella se, että kyseinen henkilö on 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu perheenjäsen, ja tämä käsite sisältää sen 7 artiklan 1 kohdan a–c alakohdassa tarkoitetut edellytykset täyttävän oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneen unionin kansalaisen takenevassa polvessa olevat riippuvaiset sukulaiset. Kansalaisuusdirektiivissä ei edellytetä sitä, että kyseinen henkilö saapui unionin alueelle sillä perusteella, että hän oli riippuvainen oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneestä unionin kansalaisesta.

[37] Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, COM(2001) 257 final (EYVL 2001 C 270 E, s. 150). Ks. yksityiskohtaisemmin De Somer, M. ”Identifying Member States Interests” *Precedents and Judicial Politics in EU Immigration Law* (Palgrave Macmillan Cham, 2019, 5.2.2 jakso ”The Citizenship Directive”, s. 113; Guild, E, Peers, S., ja Tomkins, J., ”General Provisions”,*The EU Citizenship Directive: A Commentary*, 2. painos, Oxford University Press, Oxford, 2019, s. 42–46; Nic Shuibhne, N., EU Citizenship Law, Oxford University Press, Oxford, 2023, s. 174–179.

[38] Ks. ratkaisuehdotukseni Chief Appeals Officer (C-488/21, EU:C:2023:115, 55 kohta).

[39] Viittaus maahantulon ja oleskeluoikeuden väliseen yhteyteen saattaisi selittää sen, miksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteli ensimmäisellä kysymyksellään, onko kansallisten viranomaisten arvioitava sellaisen henkilön tilannetta, joka ei saapunut vastaanottavaan jäsenvaltioon riippuvaisena perheenjäsenenä vaan jollain muulla perusteella, kuten turistiviisumilla.

86. Kaiken kaikkiaan oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneen unionin kansalaisen takenevassa polvessa olevan perheenjäsenen riippuvuus ja siihen liittyvä oleskeluoikeus edellyttävät ainoastaan, että kyseinen henkilö tarvitsee hoitoa oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneeltä unionin kansalaiselta, riippumatta paikasta, jossa tällainen hoidon tarve ilmenee. Riippuvuus ei liity mihinkään erityiseen paikkaan siinä mielessä, että hoidon tarpeen olisi pitänyt syntyä kotimaassa ennen muuttoa vastaanottavaan jäsenvaltioon. Kansalaisuusdirektiivissä ei edellytetä myöskään sitä, että perheenjäsenen pitäisi johdetun oleskeluoikeuden saadakseen saapua vastaanottavaan jäsenvaltioon aikomuksenaan seurata hoitoa antavaa oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttänyttä unionin kansalaista. Oleskeluoikeus riippuu yksinomaan riippuvuussuhteen olemassaolosta, eikä kansalaisuusdirektiivissä aseteta kyseiselle oikeudelle mitään lisäedellytyksiä.

87. Tästä syystä ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa ensimmäiseen kysymykseen seuraavasti: tutkittaessa riippuvuuden käsitettä kansalaisuusdirektiivin 2 artiklan 2 kohdan d alakohdan soveltamista varten pitäisi ottaa huomioon oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneen unionin kansalaisen sellaisen suoraan takenevassa polvessa olevan sukulaisen tilanne, joka jo oleskelee sen valtion alueella, johon perheenkokoaja on asettunut asumaan.

## C Toinen kysymys – laiton oleskelu

88. Jos vastaanottavassa jäsenvaltiossa jo oleskelevan hakijan tilanne on otettava huomioon, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko sillä merkitystä, oleskeleeko kyseinen hakija laillisesti kyseisen valtion alueella.

89. Oikeuskäytännöstä seuraa, että suoraan takenevassa (tai etenevässä) polvessa olevan sukulaisen oleskeluoikeus on olemassa automaattisena seurauksena riippuvuussuhteesta. Jos siis takenevassa polvessa oleva sukulainen tosiasiallisesti tarvitsee hoitoa oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneeltä unionin kansalaiselta, kyseisellä sukulaisella on myös oleskeluoikeus automaattisesti.

90. Takenevassa polvessa olevan *riippuvaisen* sukulaisen oleskelu vastaanottavassa jäsenvaltiossa ei näin ollen voi olla laitonta, sillä kansalaisuusdirektiivissä säädetään oleskeluoikeudesta tällaisessa tilanteessa.

91. Todelliselle hoidon saamisen tarpeelle ei ole lisävaatimuksia, ei myöskään vaatimusta, jonka mukaan aikaisemman oleskelun pitäisi olla laillista, edellytyksenä kansalaisuusdirektiivin 7 artiklan 1 kohdan d alakohtaan tai 2 kohtaan perustuvalle oleskeluoikeudelle.[40]

92. Tässä kohdassa huomautan myös, että XXX näytti tarvitsevan hoitoa pojaltaan ja tämän kumppanin kotitaloudelta siitä lähtien, kun hän saapui Belgiaan, ja jopa ennen tätä kotimaassaan, mikä kansallisen tuomioistuimen on selvitettävä. Se, että häneltä evättiin vuonna 2011 oleskelulupa kansallisen lain perusteella, ei muuta sitä tosiseikkaa, että hän saattoi nojautua riippuvuuteensa kyseisestä kotitaloudesta kansalaisuusdirektiivin perusteella.

[40] Ks. tästä tuomio 25.7.2008, Metock ym. (C-127/08, EU:C:2008:449, 50 ja 51 kohta). Kyseinen tapaus koski ryhmää Irlannissa asuvien liikkumisoikeuttaan käyttäneiden unionin kansalaisten puolisoita, jotka olivat kolmannen maan kansalaisia ja joilta evättiin oleskelukortit sillä perusteella, että he eivät olleet oleskelleet laillisesti jossain toisessa unionin jäsenvaltiossa ennen kuin he seurasivat unionin kansalaisia Irlantiin; tämä edellytys asetettiin kansallisessa laissa. Unionin tuomioistuin totesi kyseisessä tuomiossa, että ”direktiivin 2004/38 2 artiklan 2 kohtaan sisältyvässä perheenjäsenten määritelmässä ei tehdä eroa sen mukaan, ovatko he jo oleskelleet laillisesti toisessa jäsenvaltiossa vai eivät” ja että kansalaisuusdirektiivin 7 artiklan 2 kohdassa annetaan oleskeluoikeus perheenjäsenille, ”mutta siinä ei viitata paikkaan, jossa he oleskelivat ennen tähän jäsenvaltioon saapumistaan, eikä tämän oleskelun edellytyksiin”.

93. Koska lisäksi oleskeluoikeus syntyy kansalaisuusdirektiivin perusteella automaattisesti, jos asiaankuuluva riippuvuussuhde on olemassa, eikä sen edellytyksenä ole oleskelukortin myöntäminen, on merkityksetöntä, että viranomaiset epäsivät tällaisen kortin myöntämisen vuonna 2015 ja antoivat määräyksen, jonka mukaan XXX:n oli määrä lähteä Belgiasta. Koska riippuvuus on seurausta tosiseikkojen muodostamasta tilanteesta, XXX:llä näyttää olleen oleskeluoikeus siitä ajankohdasta lähtien, jona hän saapui Belgiaan.

94. Ei näytä myöskään siltä, että olisi mitään syytä uskoa, että kyseinen riippuvuus on päättynyt jonain hetkenä tähän mennessä, mikä johtaa siihen päätelmään, että hän on oleskellut yli viisi vuotta laillisesti Belgiassa kansalaisuusdirektiivin perusteella ja on siksi saanut myös pysyvän oleskeluoikeuden.[41] Tämä merkitsee myös sitä, että päätökset, joilla häneltä evätään oleskelukortti ja määrätään hänen karkottamisestaan Belgiasta, ovat laittomia. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on kuitenkin varmistaa nämä seikat.

95. Tästä syystä ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa toiseen kysymykseen seuraavasti: suoraan takenevassa polvessa oleva sukulainen, joka on kansalaisuusdirektiivin 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitetussa merkityksessä riippuvainen oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneestä unionin kansalaisesta, oleskelee laillisesti vastaanottavan jäsenvaltion alueella riippumatta toisin toteavista päätöksistä, joita saatetaan tehdä kansallisen lain nojalla. Jos hakija oleskeli kansallisen lain mukaan laittomasti vastaanottavan jäsenvaltion alueella ennen riippuvuuttaan, tämä ei myöhemmin vaikuta hänen kansalaisuusdirektiivin 7 artiklan 1 kohdan d alakohtaan ja 7 artiklan 2 kohtaan perustuviin oikeuksiinsa.

## D Kolmas ja neljäs kysymys – miten osoittaa riippuvuus

96. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii kolmannella ja neljännellä kysymyksellään ratkaisemaan, miten oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneen unionin kansalaisen suoraan takenevassa polvessa olevan sukulaisen pitäisi osoittaa riippuvuus saadakseen oleskelukortin.

97. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kolmannella kysymyksellään lähinnä, voiko oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneen unionin kansalaisen suoraan takenevassa polvessa oleva sukulainen, joka hakee oleskelukorttia, näyttää toteen riippuvuutensa käyttämällä asiakirjaselvitystä, joka on peräisin ajalta ennen kuin hän muutti vastaanottavaan jäsenvaltioon, vaikka sen jälkeen on kulunut huomattavan pitkä aika. Jos tällaisella asiakirjaselvityksellä ei ole merkitystä tai se ei riitä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii neljännellä kysymyksellään määrittämään, miten hakija voi osoittaa riippuvuutensa.

98. Kysymys siitä, miten riippuvuus voidaan osoittaa, riippuu siitä, miksi tällainen riippuvuus on alun perin osoitettava.

99. Tässä tapauksessa XXX:n on osoitettava riippuvuus, jotta hänelle voidaan myöntää oleskelukortti.

100. Oleskelukortin tarkoituksena on ilmaista, että perheenjäsenellä on sen myöntämishetkellä oleskeluoikeus kansalaisuusdirektiivin 7 artiklan nojalla. Siinä mielessä vaikuttaa siltä, että ainoa merkityksellinen kysymys koskee sitä, onko riippumattomuus olemassa paikassa ja ajankohtana, jossa ja jona korttia haetaan.

[41] Ks. kansalaisuusdirektiivin 16 artikla.

101. Tilanne olisi erilainen, jos oleskelutodistuksella olisi erilainen tarkoitus, esimerkiksi sen vahvistaminen, että riippuvuus syntyi tietyssä vaiheessa ja on edelleen olemassa ajankohtana, jona todistus myönnetään. Tämä saattaisi olla tärkeää pysyvää oleskelulupaa haettaessa, sillä tällainen asema riippuu siitä, että laillinen oleskelu on jatkunut yhtäjaksoisesti viiden vuoden ajan. Tällaisessa tilanteessa sekä ajankohdalla, jona riippuvuus syntyi ja joka saattaa ajoittua menneisyyteen, että kyseisellä ajankohdalla on merkitystä.

102. Ennakkoratkaisupyynnön perusteella vaikuttaa kuitenkin siltä, että XXX itse asiassa haki oleskelukorttia vasta siitä ajankohdasta, jona hän esitti tällaisen hakemuksen (kolmatta kertaa) vuonna 2017.

103. Katson siis, että jos tosiaan oleskelukorttia vaaditaan nyt käsiteltävässä asiassa vain vahvistuksena siitä, että oleskeluoikeus on olemassa tällaisen hakemuksen *esittämishetkellä* ja että se on edelleen olemassa tulevaisuudessa, ellei sitä kumota, ei ole perusteita pyytää todisteita XXX:n riippuvuudesta kotimaassa. Riittää, että hän osoittaa tarvitsevansa hoitoa ja että hänen poikansa kumppani on halukas antamaan tällaista hoitoa Belgiassa ajankohtana, jona hän esittää oleskelukorttihakemuksen.

104. XXX ei voi tässä suhteessa nojautua näyttöön, joka on peräisin vuodelta 2011, vaan hänen on osoitettava riippuvuutensa käyttämällä ajankohtaista näyttöä, joka todistaa hänen hoidon tarpeensa vuonna 2017.

105. Näyttö riippuvuudesta oleskelukorttihakemuksen esittämisajankohtana voidaan hankkia millä tahansa asianmukaisilla keinoilla[42] kyseisen perheenjäsenen henkilökohtaisen tilanteen mukaan. Jos oleskelukorttia haetaan pian sen jälkeen, kun perheenjäsen on saapunut vastaanottavaan jäsenvaltioon, asiakirjalla, joka osoittaa, että kyseinen henkilö vastaanotti maksuja oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneeltä unionin kansalaiselta jo kotimaiselle tililleen, saattaa olla merkitystä, mutta se ei ole välttämätön. Jos perheenjäsen jo oleskelee vastaanottavassa jäsenvaltiossa, näytöllä siitä, että hän asuu oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneen unionin kansalaisen kanssa tai että unionin kansalainen maksaa hänen majoituksestaan, ruoastaan tai muista perustarvikkeista vastaanottavassa jäsenvaltiossa, saattaa olla merkitystä aineellisen riippuvuuden osoittamisessa. Saattaisi näet olla tarpeen pyytää jotain asiakirjaselvitystä (esimerkiksi näyttöä siitä, että perheenjäsenellä ei ole muita tulonlähteitä aikaisemmasta työskentelystä tai omaisuudesta) kotimaasta sillä edellytyksellä, että tällaisen näytön hankkiminen ei ole mahdotonta. Tämän tarkoituksena on kuitenkin osoittaa, että perheenjäsen ei ole sellaisessa asemassa, että kykenisi elättämään itsensä sinä ajankohtana ja siinä paikassa, jona ja jossa hän esittää oleskelukorttihakemuksen, eikä osoittaa, että hän ei ollut tai olisi tällaisessa asemassa kotimaassaan.

106. Jos riippuvainen perheenjäsen tarvitsee päätöksen, joka osoittaa hänen jatkuvan riippuvuutensa, kuten voitaisiin vaatia pysyvän oleskeluoikeuden hakemisen yhteydessä, saattaisi olla tarpeen osoittaa, että riippuvuus oli olemassa menneisyydessä, muun muassa kotimaassa. Tällaisessa tapauksessa näyttö riippuvuudesta kotimaassa ennen muuttoa vastaanottavaan jäsenvaltioon voi perustua vanhaan asiakirjaselvitykseen. Ei ole perusteltua edellyttää uusia asiakirjoja siitä, että XXX oli riippuvainen kotimaassaan jo ennen kuin hän seurasi perhettään Belgiaan, jos tällaiset asiakirjat oli jo toimitettu päätöksentekoviranomaiselle.

[42] Ks. tästä tuomio Jia (43 kohta).

107. Tästä syystä ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa kolmanteen kysymykseen seuraavasti: oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneen unionin kansalaisen suoraan takenevassa polvessa oleva sukulainen ei voi nojautua asiakirjoihin, jotka on myönnetty useita vuosia ennen oleskelukorttihakemuksen esittämistä, osoittaakseen riippuvuutensa oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneestä unionin kansalaisesta. Tällaisen takenevassa polvessa olevan sukulaisen on osoitettava riippuvuutensa vastaanottavassa jäsenvaltiossa ajankohtana, jona oleskelukorttihakemus esitetään.

108. Vastauksena neljänteen kysymykseen ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa, että tällainen näyttö voidaan esittää millä tahansa asianmukaisilla keinoilla, joilla voidaan osoittaa, että kyseinen suoraan takenevassa polvessa oleva sukulainen todella tarvitsee hoitoa oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneeltä unionin kansalaiselta vastaanottavassa jäsenvaltiossa oleskelukorttihakemuksen esittämishetkellä. Tällainen näyttö saattaisi edellyttää kotimaasta uusia asiakirjoja, jotka osoittavat aikaisemmista työsuhteista tai omaisuudesta saatavien omien varojen puutteen tai riittämättömyyden. Tällaisten asiakirjojen tarkoituksena on osoittaa hoidon tarve vastaanottavassa jäsenvaltiossa ajankohtana, jona hakemus esitetään, eikä hoidon tarvetta kotimaassa.

## IV Ratkaisuehdotus

109. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Conseil d'État'n (ylin hallintotuomioistuin, Belgia) esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

1) Tutkiessaan Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY 2 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitetun riippuvuuden olemassaoloa kansallisten viranomaisten pitäisi ottaa huomioon oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneen unionin kansalaisen sellaisen suoraan takenevassa polvessa olevan sukulaisen tilanne, joka jo oleskelee sen valtion alueella, johon perheenkokoaja on asettunut asumaan.

2) Suoraan takenevassa polvessa oleva sukulainen, joka on direktiivin 2004/38/EY 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitetussa merkityksessä riippuvainen oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneestä unionin kansalaisesta, oleskelee laillisesti vastaanottavan jäsenvaltion alueella riippumatta toisin toteavista päätöksistä, joita saatetaan tehdä kansallisen lain nojalla. Jos hakija oleskeli kansallisen lain mukaan laittomasti vastaanottavan jäsenvaltion alueella ennen riippuvuuttaan, tämä ei myöhemmin vaikuta hänen direktiivin 2004/38/EY 7 artiklan 1 kohdan d alakohtaan ja 7 artiklan 2 kohtaan perustuviin oikeuksiinsa.

3) Oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneen unionin kansalaisen suoraan takenevassa polvessa oleva sukulainen ei voi nojautua asiakirjoihin, jotka on myönnetty useita vuosia ennen oleskelukorttihakemuksen esittämistä, osoittaakseen riippuvuutensa oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneestä unionin kansalaisesta. Tällaisen takenevassa polvessa olevan sukulaisen on osoitettava riippuvuutensa vastaanottavassa jäsenvaltiossa ajankohtana, jona oleskelukorttihakemus esitetään.

4) Näyttö riippuvuudesta voidaan esittää millä tahansa asianomaisilla keinoilla, joilla voidaan osoittaa, että kyseinen suoraan takenevassa polvessa oleva sukulainen todella tarvitsee hoitoa oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneeltä unionin kansalaiselta vastaanottavassa jäsenvaltiossa oleskelukorttihakemuksen esittämishetkellä. Tällainen näyttö saattaisi edellyttää kotimaasta uusia asiakirjoja, jotka osoittavat aikaisemmista työsuhteista tai omaisuudesta saatavien omien varojen puutteen tai riittämättömyyden. Tällaisten asiakirjojen tarkoituksena on osoittaa hoidon tarve ajankohtana, jona hakemus esitetään vastaanottavassa jäsenvaltiossa, eikä hoidon tarvetta kotimaassa.